

**НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА
НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА (МОН) И
НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ОТБРАНАТА (МО)
„ИЗУЧАВАНЕ И СЪХРАНЯВАНЕ НА ТРАДИЦИИТЕ И ИСТОРИЯТА НА
БЪЛГАРСКАТА АРМИЯ“**

I. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Патриотичното възпитание е част от образователния процес, който има за цел формирането на личността от най-ранна възраст. Ценностната система на човека се изгражда чрез възпитание в семейството, в училището, чрез приемане и спазване на обществените норми и поведение. Патриотизмът е обич към родината и желание за опазването ѝ, възхищение от националните постижения, привързаност към родната земя, език и традиции.

Една от важните задачи на българското образование е да спомага за изграждането на стабилна ценностна система в подрастващите, в която патриотизмът заема особено място.

От друга страна, ангажирането на въображението на учениците несъмнено съдейства за тяхното физическо, интелектуално и личностно развитие. Нужно е изграждане на възгледи, които да повишат в ученика мотивацията за участие в дейности, които да подсилват усещането му за принадлежност към неговото училище и да го възпитат като гражданин на България.

Осъществяването на програмата ще допринесе за придобиване на нови компетентности в областта на гражданското образование и патриотичното възпитание на учениците, както и за провеждане на дейности, свързани със съхраняването на историческата памет за българската армия и за националните традиции и култура.

Срок за изпълнение на програмата: учебната 2021/2022 година.

Общ бюджет на програмата: 500 000 лв.

Разпределение на общия бюджет на програмата:

По Модул А):

- **300 000 лв.** за разработване на проекти, свързани с изследване на историческото минало на българската армия, както и за тържествено отбелязване на Деня на

храбростта и празника на Българската армия – 6 май – **средствата се осигуряват от бюджета на МОН;**

По Модул Б):

- **200 000 лв.** за осъществяване на национален форум за представяне на добрите практики и обучение на учениците в първоначални умения, свързани с военното дело, от класираните училища (от областите Бургас, Варна и Пловдив по две училища, от София-град – три училища, от останалите области в страната по едно училище) – **средствата се осигуряват от бюджета на Министерството на отбраната (МО).**

ОПИСАНИЕ НА МОДУЛ А) „Разработване на училищни проекти, свързани с изследване на историческото минало на българската армия, както и за тържествено отбелязване на Деня на храбростта и празника на Българската армия – 6 май“

1. ЦЕЛИ

1.1. изграждане и поддържане на училищни традиции, свързани с патриотичното възпитание;

1.2. формиране на граждански ангажирани личности, приобщени към ценностите на демократичното общество;

1.3. осмисляне на свободното време на учениците със занимания по интереси, подпомагащи интелектуалното, духовното, нравственото и физическото им израстване;

1.4. засилване на интереса на учениците към историята и постиженията на българската армия.

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

2.1. повишен интерес от страна на ученици, родители и училищни ръководства към историческото минало на българската армия;

2.2. формирани граждански ангажирани личности, приобщени към ценностите на демократичното общество.

3. ОБХВАТ И БЕНЕФИЦИЕНТИ

Програмата се изпълнява на територията на Република България и обхваща училища, в които се обучават ученици от VIII до X клас – около 2000 училища в страната.

Бенефициенти на средствата по модула са държавни и общински училища, в които се обучават ученици от VIII до X клас.

4. ДЕЙНОСТИ

4.1. събиране на информация, свързана с конкретни личности и/или паметници, посветени на бойната слава на българската армия, в населеното място/областта, в което се намира училището;

4.2. провеждане на интервюта с наследници на участници във войните за национално обединение;

4.3. грижа за войнишки паметник или паметник, посветен на конкретна личност, свързана с историческото минало на българската армия;

4.4. разработване на информационни материали, свързани с историческото минало на българската армия и с Деня на храбростта и празника на Българската армия – 6 май;

4.5. изготвяне на програма за тържествено отбелязване на Деня на храбростта и празника на Българската армия – 6 май.

5. ПРОЦЕДУРА ПО КАНДИДАТСТВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРОЕКТИТЕ

Всяко училище може да кандидатства само с един проект по програмата.

Условие за кандидатстване е осигуряването на място в училището за обособяване на кът.

5.1. Изисквани документи

- придружително писмо от директора на училището;
- формуляр за кандидатстване по образец, който включва:
  - цели;
  - очаквани резултати и индикатори за изпълнение;
  - дейности;
  - описание на мястото, определено за кът;
  - програма за отбелязване на Деня на храбростта и празника на Българската армия – 6 май;
  - брой участници, които ще бъдат включени в работата по програмата;
  - финансов план/бюджет;
- решение на педагогическия съвет за кандидатстване на училището по програмата;
- декларация (по образец).

5.2. Срок за подаване на документите

Придружителното писмо, формулярът за кандидатстване, решението на педагогическия съвет и декларацията за кандидатстване по програмата се изпращат на

хартиен носител в съответното регионално управление на образованието (РУО) в срок до 45 дни след датата на одобрението на програмата с Решение на Министерския съвет.

5.3. Ред за разглеждане, оценяване и финансиране на проектите

Оценяването се извършва в РУО от комисия, определена със заповед на началника на РУО, която разглежда, оценява и класира проектите в срок от 45 дни след крайната дата за приемането на проектните предложения.

Оценяването се извършва по следните критерии:

- административно съответствие за пълно и точно попълване на формуляра – 10 точки, при непълна документация – 0 точки;

- съответствие между цели, дейности и очаквани резултати – от 0 до 20 точки;

- целесъобразно разпределение на заявените средства по бюджетни дейности – от 0 до 20 точки;

- целесъобразност и оригинални подходи при предвидените дейности за изследване на историческото минало на българската армия и при разработване на програмата за празника – от 0 до 30 точки;

- брой на учениците, включени в програмата – от 0 до 20 точки.

Максималният брой точки е 100.

Класирането на проектите се извършва в низходящ ред според получените при оценяването точки.

Комисията, определена със заповед на началника на РУО, след като разгледа, оцени и класира проектите, в срок до 10 дни след крайната дата за разглеждане, оценяване и класиране на проектите предлага на министъра на образованието и науката класираните проектни предложения.

Всяко РУО изпраща в МОН класираните проекти на първо, второ, трето и четвърто място или общо 112 проекта.

С бюджета на програмата се финансират класираните проекти на 100 училища съгласно утвърден от министъра на образованието и науката списък, изготвен от предложенията от началниците на регионалните управления на образованието, както следва:

- 84 класирани на първо, второ и трето място проекти от училища от всичките 28 области в страната;

- 16 класирани на четвърто място проекти от всичките 28 области в страната (класирани в низходящ ред по критерий „най-голям брой ученици в областта“ съгласно НЕИСПУО) – класирането ще се извърши от експерти в дирекция „Приобщаващо образование“ в МОН.

Размерът на средствата, който се предоставя на съответното училище, не може да превишава посочената обща сума на бюджета от проектното му предложение.

От всички 100 училища, получили финансиране по програмата, класираните на първо място в оценъчната таблица от всяка област, класираните на второ място от областите Бургас, Варна и Пловдив и класираните на второ и трето място от област София-град добиват право да участват в национален форум за представяне на добрите практики и обучение на учениците, а именно: 28 училища, класирани на първо място от 28 области в страната, 4 училища, класирани на второ място, и 1 училище, класирано на 3 място – общо 33 училища). Класирането на 33 училища ще се извърши в МОН.

По проектите се финансират дейности, свързани с изследване на историческото минало на българската армия, създаване на кът в училището, разработване на информационни материали за Деня на храбростта и празника на Българската армия – 6 май, както и за разработване и изпълнение на програма за тържествено отбелязване на Деня на храбростта и празника на Българската армия – 6 май.

Максималната стойност на един проект е 3000 лв., като в раздел „Бюджет“ от формуляра за кандидатстване са посочени максималните размери на средствата по разделите.

ОПИСАНИЕ НА МОДУЛ Б) „Провеждане на национален форум за обучение и за представяне на добри практики на ученици, участващи в дейностите от Модул А), на тема: *„Запознаване на учениците с военното дело и със славното историческо минало на Българската армия и споделяне на добри практики“*

Във форума ще участват 33 отбора (по 10 участници, включително ръководител), излъчени от училищата от всички области в страната, участвали в реализирането на дейностите от Модул А).

Дейностите по Модул Б) ще се организират и изпълняват от Министерството на отбраната.

1. ЦЕЛИ

- 1.1. придобиване на необходимите първоначални знания и умения по военна подготовка;
- 1.2. надграждане на знанията по военна история;
- 1.3. развиване на лидерските умения на учениците;
- 1.4. усъвършенстване на комуникативните способности на учениците и на уменията им за работа в екип;

- 1.5. придобиване на знания и умения за оказване на първа медицинска помощ;
- 1.6. усъвършенстване на уменията на учениците за представяне на добри практики.

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- 2.1. придобити първоначални знания и умения по военна подготовка:
  - за правилата на общуване във военните структури;
  - за различните видове военни средства;
- 2.2. надградени знания за бележити дати и събития от българската военна история;
- 2.3. усвоени умения за основните начини и способности за ориентиране в местност;
- 2.4. придобити знания и умения, свързани с оказването на първа медицинска помощ;
- 2.5. развити лидерски умения и усъвършенствани комуникативни способности, умения за работа в екип и за представяне на добри практики.

3. ТЕМИ НА ЗАНИМАНИЯТА

- Устав за войскова служба на въоръжените сили;
- Видове специфична подготовка;
- Военна топография;
- Военна история;
- Представяне на добри практики от реализираните дейности по модул А).

Предвидените теми се реализират чрез определен брой часове за теоретична и за практическа подготовка.

Програмата за заниманията на учениците с конкретните теми и часове ще бъде предоставена на всеки ръководител на група при пристигане на място в НВУ „Васил Левски” – гр. Велико Търново.

4. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ЗАНИМАНИЯТА

- 4.1. Организационно-методически указания:

Заниманията се провеждат в НВУ „Васил Левски” – гр. Велико Търново в рамките на една седмица за всяка група.
- 4.2. Изисквания към цялостната организация по провеждане на обучението:
  - учениците да са клинично здрави, удостоверено с медицинска бележка;

- занятията да се провеждат предимно навън, само при необходимост в класните помещения и кабинетите на НВУ „Васил Левски“. В занятията да са включени и щафетни и състезателни игри за учениците;

4.3. Необходимото материално осигуряване за провеждане на занятията, както и медицинското обслужване, се осигуряват от НВУ „Васил Левски“;

4.4. Настаняването се организира от НВУ „Васил Левски“;

4.5. Разходите на обучаемите са за сметка на МО.

4.6. Изисквания към участниците в занятията:

Всеки участник следва да си осигури спортен екип (анцуг) и спортни обувки за участие в практическите занимания.

II. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ:

По Модул А):

- брой дейности, заложи в формуляра за кандидатстване;
- брой информационни материали, поставени в създадения кърт в училище;
- брой ученици от училището, включени в програмата.

По Модул Б):

- брой проведени обучения;
- брой участници в обученията.

III. МОНИТОРИНГ И ОТЧИТАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Мониторингът по реализацията на дейностите по Модул А) от програмата се осъществява чрез проверки, които се извършват от комисия със заповед на началника на РУО на място в училищата, получили финансиране. Мониторингът включва проверка на:

- проектната документация на съответното училище;
- разходооправдателните документи съобразно предвиденото в заявените бюджетни дейности в проектното предложение;
- обособения кърт в училището.

Всичко закупено, свързано със създаване на кърта в училището, следва да бъде маркирано с цел идентифициране на закупуването му по програмата.

За резултатите от мониторинга всяко регионално управление на образованието изготвя и изпраща доклад до министъра на образованието и науката.

В случай на епидемична обстановка в страната мониторингът може да се извърши и в електронна среда от разстояние.

Мониторингът по реализацията на дейностите по Модул Б) от програмата се осъществява от Министерството на отбраната.

Предоставените финансови средства по програмата следва да бъдат усвоени до края на учебната 2021/2022 година.

В случай на епидемична обстановка в страната предоставените финансови средства по програмата могат да бъдат усвоени до края на месец декември 2022 година.

Училищата изготвят и представят в РУО отчет (по образец) за изпълнението на проектите по Модул А) в срок до 30.09.2022 г.

РУО представя в МОН отчет (по образец) за изпълнението на програмата до 15.10.2022 г.

Министерството на отбраната изготвя и представя писмен отчет за изпълнението на дейностите по Модул Б в МОН до 15.10.2022 г.

Министерството на образованието и науката изготвя обобщен отчет за изпълнението на дейностите по Модул А) и по Модул Б) от програмата.

Обобщеният отчет на програмата се публикува на електронната страница на Министерството на образованието и науката.

IV. ПУБЛИЧНОСТ

По програмата ще се изпълняват дейности за публичност и информиране със средства в размер до 1000 лв. в рамките на бюджета на програмата.

V. ДЕМАРКАЦИЯ

Средствата по националната програмата не може да се използват за дейности с еднакво предназначение, финансирани от фондовете на Европейския съюз, друго национално финансиране, както и други донорски програми.